

Kalitatezko hezkuntza baterantz: Heriotzaren pedagogia

Uzt. 01 - Uzt. 02 2024

Kod. H05-24

Mod.:

Aurrez aurrekoa

Edizioa

2024

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Uzt. 01 - Uzt. 02 2024

Kokalekua

Miramar Jauregia

Hizkuntzak

Euskara Gaztelera

Balio akademikoa

20 ordu

Antolakuntza Batzordea

Fundación
BBVA

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

Azalpena

Denok hilko gara, denok. Haurrari, gazteari, bere bizitzan zehar hainbat heriotza bizitzea egokituko zaizkio, azkenean, bere heriotza -oso zaharra denean izan dadila- bizi arte. Eta hala ere, heriotza gertatuko ez balitz bezala egiten dugu. Baita hezkuntzan ere.

Ikastaro honetan heriotzaren eta doluaren pedagogiaren inguruan hezkuntza komunitatean izandako esperientziekin eta adituen ezagutzeekin aberasteko aukera izango dugu. Eta denon artean iritziak trukatu eta ikasteko momentuak sortuko ditugu.

- Bizitzarako hezkuntza da pedagogia. Bizitza osotasunez hartu eta haurrek eta gazteek heriotzaren aurrean kokatzeko berez dituzten baliabideak aktibatzen laguntzen du, bizitzak ekarriko dizkien heriotza ezberdinak hobeto bizi ditzaten.
- Normalizazio lanean, inguruan heriotzarik gertatu ez den momentuetan, egunerokotasuna eta beste baliabideak erabiltzen ditu heriotzari buruz hitz egiteko, eta pentsatzeko, eta emozioak elkarrekin partekatzeko sortzen dituen egoerak baliatzen ditu.
- Doluaren hezkuntza-laguntzan, edozein galeren aurrean sortzen zaizkigun emozioen kontzientzia hartzea eta doluaren prozesu naturala ezagutzea sustatzen ditu; eta hezkuntza komunitatean eman daitezkeen heriotzen aurrean jarraitu beharreko bide-orria edo protokoloa sortzea ezinbestekotzat jotzen du.

Helburuak

Hezkuntza komunitaterako heriotzaren eta doluaren pedagogiak dituen onurak ezagutaraztea.

Euskal Herrian izan diren esperientzien berri jasotzea, lehen eskutik.

Pertsonok heriotzaren aurrean kokatzeko berez ditugun baliabideen kontzientzia hartzea.

Antolakuntza

Lankidetzak

Programa

2024-07-01

09:00 - 09:15	Jardueraren zuzendaritzaren aurkezpena Nere Erkiaga Laka Hil Argi Elkarte
09:15 - 10:15	“Eskolen esperientzia: Antzuolako eskolan, heriotzaren pedagogian sakonduz” Josune Jimenez Villacastin Antzuolako Herri Eskola - Irakaslea eta tutorea Elixabet Pueyo Zubiria Antzuolako Herri Eskola - Irakaslea eta tutorea
10:15 - 11:15	“Gurasoen esperientzia: Seme-alabekin heriotzaz hitz egitearen garrantziaz” Manex Beristain Agirre Irakaslea
11:15 - 11:45	Atsedena
11:45 - 12:45	“La pedagogía de la muerte: escuela para la vida” Elizabeth Ransanz Reyes Universidad Internacional de la Rioja - Coordinadora del Área de Teoría e Historia
12:45 - 13:45	“Muerte y proceso radical de cambio en la educación” Agustín De La Herrán Gascón Universidad Autónoma de Madrid - Profesor titular de universidad
13:45 - 15:30	Atsedena
15:30 - 17:00	Mahai ingurua: “La pedagogía de la muerte en la escuela” Nere Erkiaga Laka Hil Argi Elkarte (Moderatzailea) Agustín De La Herrán Gascón Universidad Autónoma de Madrid - Profesor titular de universidad Elizabeth Ransanz Reyes Universidad Internacional de la Rioja - Coordinadora del Área de Teoría e Historia Manex Beristain Agirre Irakaslea Josune Jimenez Villacastin Antzuolako Herri Eskola - Irakaslea Elixabet Pueyo Zubiria Antzuolako Herri Eskola - Irakaslea

2024-07-02

09:00 - 09:15	Jardueraren zuzendaritzaren aurkezpena Nere Erkiaga Laka Hil Argi Elkarte
09:15 - 10:15	“Eskolen esperientzia: Eskolan heriotza bizi izan dugunean, elkarrekin erantzunez” Itziar Otermin Figueroa Aratz Ikastola - Irakaslea Maiteder Requejo Castro Aratz Ikastola - Irakaslea
10:15 - 11:15	“Doluen interbentzioa: Heriotza baten aurrean hezkuntza komunitateak egoki erantzuteko gakoak” Francisco javier (Patxi) Izaguirre Ormazábal Psikologo klinikoa

11:15 - 11:45	Atsedena
11:45 - 12:45	<p>“Ikastetxeko dolurako bide-orria: humanitatez jarduteko ezinbesteko tresna”</p> <p>Izaskun Andonegui Goicoechea Bidegin Elkarte - Doluan aholkulari aditua</p>
12:45 - 13:50	<p>Mahai ingurua: “Doluaren trataera eskolan”</p> <p>Nere Erkiaga Laka Hil Argi Elkarte (Moderatzailea)</p> <p>Izaskun Andonegui Goicoechea Bidegin Elkarte - Doluan aholkulari aditua</p> <p>Francisco javier (Patxi) Izaguirre Ormazábal Psikologo klinikoa</p> <p>Itziar Otermin Figueroa Aratz Ikastola - Irakaslea</p> <p>Maiteder Requejo Castro Aratz Ikastola - Irakaslea</p>
13:50 - 14:00	<p>Itxiera</p> <p>Nere Erkiaga Laka Hil Argi Elkarte</p>

Zuzendaritza

Nere Erkiaga Laka

Hil Argi Elkarte

La Laguna Unibertsitatean Tanatologia Masterra (2017), Euskal Herriko Unibertsitatean Komunitate Garapena eta Parte Hartze Masterra (2007) eta Mondragon Unibertsitatean Euskal Kulturaren Transmisioan Graduondoa (2011) ikasketak eginda ditu. Taldeen bideratzean eta heriotzaren inguruko ezagutza zabaltzen eskarmentua du eta Hil Arte Bizi sortu du, heriotzaren aurrean herritarrak eta komunitateak ahalduntzeko egitasmoa. 2018an Hil Argi Elkartearen sorrera bultzatu du. Elkarte honek, besteak beste, "Gehiago Gara" ekimena eta zaintza aringarriak behar dituzten haurrentzat "Bertso ipuin bat zuretzat" egitasmoak abiatu ditu. 2020-2021 ikasturtean zehar, Euskadi Irratiko Faktoria irratsaioan heriotzaren inguruko ezagutza hedatzeko 41 ataletako tartea bideratu zuen: <https://hilargi.eus/irratian/>

Irakasleak

Izaskun Andonegui Goicoechea

BIDEGIN, apoyo al duelo de Gipuzkoa, presidencia y dirección general

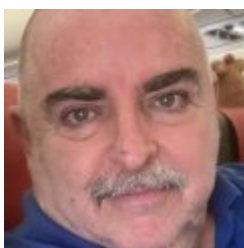

Euskal Herriko Unibertsitatean Erizaintza tituluduna. Zainketa Aringarrietako Masterra ICO-CCOMSen (Onkologiako Institutu Katalana - OMEren zentro laguntzailea). Galera Larri, Trauma eta Dolurako Counselling Masterra Instituto de Psicoterapia Integrativa Relacionalean (IPIR Institutua - BCN Unibertsitatea). Giza Zientzietan lizentziaduna (Deustuko Unibertsitatea). Hezkuntza Zientzietan diplomatua, Donostiako Elizbarrutiko Institutuak emana. IPIR Psikoterapia Integratibo Erlazionaleko Institutuko irakaslea, UB-BCNko etengabeko prestakuntzako programan. Gaur egun, BIDEGINeko zuzendaria eta osasun laguntzako arduraduna, doluari laguntzeko zerbitzua eta Gipuzkoako gaixotasun larri aurreratua. Informazio gehiago: <https://bideginduelo.org>

Manex Beristain Agirre

Titulaziorik Psikopedagogian lizentziatua Euskal Herriko Unibertsitatean. Gorputz Hezkuntzan eta Haur hezkuntzan diplomatua. Psikomotrizitatean 4 urteko formazioa. Barreterapia tailerrak eta artearen bidez, heriotzaren eta doluaren inguruko bizipenezko tailerrak eskaintzen diardu adin desberdinetako partaideei. Bi semearen aita eta alarguna. "Azken galdera amari" ipuinaren sortzailea eta gaur egun ipuinaren aurkezpen-saioak eskaintzen dihardu, kantu eta ipuin-kontaketa bidez. Informazio gehiago: <https://www.manexberistain.eus/>

Agustín De La Herrán Gascón

Pedagogo, Filosofia eta Hezkuntza Zientzietako lizentziaduna (Hezkuntza Zientziak Atala) (UCM). Eskola Psikologiako masterra (UCM). Hezkuntzako doktorea (UCM). Madrilgo Unibertsitate Autonomoko Pedagogia Departamentuko irakasle titularra da. 2 seiurteko ditu ikerketan (CNEAI). Doktoretza Programaren, Irakasleen Berrikuntza eta Prestakuntzaren eta Madrilgo Unibertsitate Autonomoko Hezkuntzako Graduatuko Ofizialaren koordinatzailea izan da. «Tendencias Pedagógicas» aldizkari idazkari eta zuzendari izan da. Gaur egun, ildo hauek ikertzen ditu: prestakuntza eta

kontzientzia, hezkuntza-aldaketaren aldaketa, hezkuntzaren akatsak eta baldintzak, gaur egungo irakaskuntzaren eta balizko irakaskuntzaren aurrekari historikoak, unibertsitateko hezkuntza inklusiboa, metodologia didaktikoa, sormenaren didaktika, Heriotzaren eta beste gai erradikal batzuen pedagogia, Pedagogiaren kritika eta alternatibak eta abar, "hezkuntzaren eta prestakuntzaren ikuspegi erradikal eta inklusiboa" oinarri hartuta. Hogeitabat sari eta aintzatespen jaso ditu, ibilbide akademikoagatik, irakaskuntzagatik, ikerketagatik edo landu dituen proiektuengatik. Informazio gehiago: <https://pedagogiadelamuerte.com/> <https://radicaleinclusiva.com>

Francisco javier (Patxi) Izaguirre Ormazábal

Psikologia klinikoan espezialista da eta esparru pribatuan aritzen da (psikologo klinikoa). Psikoterapian aditua da, Europako Psikoterapia Federazioaren (EFPA) eskutik. Euskal Herriko Unibertsitateko irakaslea, 2016/17 ikasturtetik aurrera dolu-prozesuari buruzko eskolak ematen ditu Psikologia orokor sanitarioko masterretan eta Arreta goiztiarreko masterrean. Ekintza Ikastolako psikologoa 1998. urtetik 2005. urtera. Hezkuntza, osasun eta gizarte arloetako erakundeen dolu-prozesuari buruzko prestatzailea eta aholkularia. "Cómo superar el duelo: Hablar de la muerte nos acercamos a la vida" liburuaren egilea, Almuzara (2021). Kasu klinikoen, larrialdietako esku-hartzeen eta autozaintza profesionalaren gainbegiralea.

Josune Jimenez Villacastin

Profesora y tutora. Titulada en Magisterio por la Universidad de Mondragon. Tras ser profesora en diferentes centros, comenzó a trabajar en la escuela de Antzuola hace 12 años. Abandonó la mayor parte de lo aprendido hasta entonces y se adentró en el modelo pedagógico de la Antzuolako Herri Eskola. Otra forma de entender la educación y el alumnado, con otra mirada. Intentando que cada día la clase se convierta en un mundo mágico para el alumnado.

Itziar Otermin Figueroa

Profesora y psicopedagoga. Cuenta con veinte años de experiencia en la tutorización de alumnos de

diferentes etapas y edades en la docencia. Actualmente es profesora de la Ikastola Aratz y en los últimos años ha sido tutora del segundo ciclo de Primaria.

Elixabet Pueyo Zubiria

Profesora y tutora. Cursó los estudios de Magisterio y Psicopedagogía en la Universidad de Mondragón. Ha realizado su carrera profesional en diferentes centros educativos y en los últimos cuatro años trabaja en la Antzuolako Herri Eskola. Allí ha tenido la oportunidad de conocer la pedagogía de la muerte y ponerla en marcha en su trabajo diario.

Elizabeth Ransanz Reyes

Psikopedagogian doktore eta Pedagogian lizentziaduna (UCM) eta Psikologian graduatua (UNIR). Masterra Arteterapian eta Gizarteratzeko Arte Hezkuntzan (UAM). Mario Losantos Fundazioaren bidez haurtzaroan eta nerabezaroan izandako galera eta doluan espezialista da. 2001. urteaz geroztik, Arteterapiaren prestakuntzarekin batera, doluaren eta galeraren arloan hezkuntzan esku hartzeko programak garatzen ari da. Ikerketa ugari egin ditu, besteak beste, Madrilgo Unibertsitate Autonomoan Pablo Rodríguez eta Agustín de la Herrán Gascón doktoreek zuzendutako “Innovación e inclusión de la muerte y la conciencia de finitud en el ámbito educativo formal” izeneko I+G+B ikerketa. Hainbat artikulua argitaratu ditu, besteak beste, “La muerte en la construcción de la identidad personal. Intervenciones educativas” (2016), “Recursos educativos sobre la Pedagogía de la Muerte” (2021) edo “Arteterapia y prevención del suicidio. Una revisión bibliográfica sobre las principales aportaciones de la Arteterapia en la prevención del suicidio en adolescentes” (2022).

Maiteder Requejo Castro

Profesora, psicopedagoga y neuropsicóloga. Cuenta con veinte años de experiencia docente, concretamente en el campo de la educación especial. Actualmente profesora de la Ikastola Aratz y en los últimos años está consolidando la asignatura de Inteligencia Emocional en la Ikastola.

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2024-05-31 ARTE	2024-07-01 ARTE
Gazte tarifa	25,00 EUR	50,00 EUR
UIK euskaraz	-	71,00 EUR
Matrikula murriztua orokorra	-	61,00 EUR
Matrikula exentzia	-	50,00 EUR
Euskaltegi edo autoikaskuntzarako zentro homologatatuko kide	-	61,00 EUR
Elkar	-	61,00 EUR
Ikastaroak guztiontzat	-	61,00 EUR
Donostia Kultura	-	61,00 EUR
Irakasteko ikasten - Eusko Jaurlaritza	-	61,00 EUR
Irakasteko ikasten - Nafarroako Gobernua	-	61,00 EUR

Kokalekua

Miramar Jauregia

Mirakontxa pasealekua 48, 20007 Donostia

Gipuzkoa